

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce:	Životní příběhy dospívajících s Aspergerovým syndromem
Autor práce:	Bc. Jana Voráčková
Obor studia:	Pedagogika volného času (NMgr.)
Posudek vypracoval:	PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.
Datum:	10. 5. 2016

Cílem předložené diplomové práce bylo „zjistit, s jakými problémy se dospívající s Aspergerovým syndromem potýkali a potýkají během svého života.“ Tento cíl je pak v rámci vícečetné případové studie realizován a rozpracován pomocí výzkumných otázek zacílených na identifikaci a popis problémů v jednotlivých vývojových obdobích od období prenatalního až po adolescenci. Tento cíl práce považuji za formulovaný adekvátně a srozumitelně, stejně tak vhodné jsou jednotlivé výzkumné otázky. Vzhledem k názvu práce, který je koncipován širěji, si pouze dovoluji podotknout, že považuji za promarnění příležitosti kvalitativního výzkumu otevřít rozhovory s respondenty, resp. zkoumání jednotlivých případů, v širší perspektivě: nesoustředit se pouze na „problémy“, ale pokusit se vystihnout „životní příběh“ osob s Aspergerovým syndromem v bohatší škále odstínů. Domnívám se, že strukturování rozhovorů a výzkumu jednotlivých případů do předem připravené „matice“ otázek mohlo vést ke snížení potenciálu kvalitativního výzkumu objevit zcela nové pohledy či postřehy ze života osob s Aspergerovým syndromem.

Jazyková a formální stránka práce, použité zdroje

Text práce po stránce formální odpovídá požadavkům odborného stylu, správně odkazuje na použité zdroje, dobře odlišuje myšlenky vlastní od převzatých a celkově je dobře uspořádaný. Při pročítání textu bylo možné narazit na více než 40 jazykových chyb, zejm. ve psaní čárek v souvětích, Relativně čtenější byl výskyt chyb ve druhé polovině textu, jakoby již ke konci autorce nezbylo sil nebo času na pečlivější korekturu.

Diplomová práce se opírá o dostatečný počet relevantních zdrojů, včetně zdrojů cizojazyčných. V tomto směru považuji práci za solidní, nicméně uvítal bych zařazení více aktuálních studií z odborných časopisů (vedle odkazovaných prací přehledového nebo učebnicového charakteru, případně bakalářských a diplomových prací). Požadavky kladené na rozsah diplomové práce byly naplněny.

Obsahová stránka práce

Práce je členěna do devíti hlavních kapitol, přičemž poslední dvě jsou věnovány vlastnímu výzkumu. Její struktura se vzhledem k cílům práce jeví jako přiměřená. Za zbytečnou vzhledem k cílům práce považuji pouze kapitolu 3.1 Historický vývoj. Za slabinu považuji malou provázanost teoretických východisek s vlastním výzkumem. Například strukturování výzkumu a základních otázek jen částečně odpovídá tomu, jak je strukturován popis jednotlivých vývojových období v kapitole 1. Je škoda, že z triády problémových oblastí byla větší pozornost věnována

spíše obecnější otázce sociální interakce, méně pak užší problematice komunikace nebo problematice představitivosti a zájmů.

Za slabinu práce považuji absenci zdůvodnění použité metodologie, resp. bližšího popisu a zdůvodnění výběru případů zahrnutých do výzkumu (jedná se o případy dostupné, typické, nebo nějak specifické apod.); postrádal jsem také podrobnější popis toho, jak byly jednotlivé zdroje informací kombinovány, zda byly nějak konfrontovány apod. Nebyl také zcela jasný postup kvalitativního kódování, výběru základních kategorií apod. Obecně vzato, využití záznamového archu v rámci kvalitativního výzkumu vnímám jako potenciálně problematické, jelikož může docházet k doplňování informací do předem připravené struktury namísto objevování nových kategorií a vztahů mezi nimi. Doporučuji, aby se autorka k těmto metodologickým otázkám vyjádřila v průběhu obhajoby a zvolený postup blíže popsala.

Na druhou stranu velmi kladně hodnotím kapitolu Diskuse. Domnívám se, že se zde autorce podařilo velmi přehledně a uceleně vztáhnout výsledky vlastního výzkumu k výzkumům dalším. I když by toto mohlo být považováno za standardní postup v odborné práci, nelze než konstatovat, že v tomto ohledu je posuzovaná práce ve srovnání s jinými diplomovými pracemi, které jsem měl zatím možnost posuzovat, vysoce nadprůměrná.

Pro diskusi v rámci obhajoby navrhuji tuto otázku: Je na základě obecných poznatků o Aspergerově syndromu a dosavadním průběhu „životních příběhů“ zkoumaných případů možné usuzovat něco o tom, jak se v těchto případech bude „životní příběh“ odvíjet dál, resp. jakým obtížím mohou osoby s Aspergerovým syndromem čelit v dospělosti nebo ve stáří?

Domnívám se, že diplomová práce splňuje stanovené požadavky, a to po stránce formální i obsahové. Celkově ji považuji za zdařilou, proto ji doporučuji k obhajobě a z důvodů výše uvedených navrhuji hodnocení stupněm „**velmi dobře**“.